

Information om vattentjänster

Varifrån kommer vattnet?

Det mesta av det dricksvatten som produceras på Åland idag kommer från ytvattentäkter. Grundvattenverk finns främst i skärgården (Brändö, Kumlinge, Sottunga) men också i Storby Eckerö och i Vestergeta, vattenverk för avsaltning av havsvatten finns idag i Föglö.

Vattenverk på Åland

Vattenverk	Vattentäkt/er	Vattenproduktion per år* m3	Distributionsområde
Dalkarby vattenverk	Dalkarby träsk, Markusbölefjärden, Långsjön	2 231 000	Mariehamn, Jomala, Lemland, Lumparland, Hammarland, Eckerö, Finström, Geta
Bocknäs vattenverk	Lavsböle träsk	223 000	Saltvik, Vårdö, Sund
Tjenan vattenverk	Toböle träsk	18 000	Saltvik
Sundets vattenverk	Borgsjön	36 000	Sund
Kökar vattenverk	Oppsjön	21 000	Kökar
Storby vattenverk	Grundvatten	4 700	Eckerö
Brändö vattenverk	Grundvatten	5 700	Brändö
Föglö vattenverk	Östersjön	16 000	Föglö

Tabell 1 Tabell över de större vattenverken på Åland. Utöver dessa finns dels mindre gemensamma vattenverk, egna avsaltningsanläggningar och egna brunnar. * 2023, ÅSUB; ÅMHM

Vatten från egen brunn

Det finns många dricksvattenbrunnar på Åland. Du som fastighetsägare ansvarar för att vattnet är tjänligt. Kom ihåg att ta prov på vattnet med jämna mellanrum, det kan hända att du behöver installera en extra rening eller fundera på en annan lösning om vattnet är otjänligt.

[Läs mer om enskilt vatten \(lägg in länk till texten /dokumentet Enskilt vatten\)](#)

Hållbar vattenanvändning

Hållbar vattenanvändning innebär att använda vatten på ett sätt som möter dagens behov utan att äventyra framtida generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Detta är särskilt viktigt med tanke på klimatförändringar och befolkningsökning som påverkar vattenresurserna. I enlighet med dricksvattendirektivet så ska VA-organisationerna ge råd till konsumenterna om hur vattenförbrukningen kan minskas och om hur vatten kan användas på ett ansvarsfullt sätt.

Att spara på vatten och att använda vatten hållbart är en av våra absolut viktigaste framtidsfrågor. Idag har vi vant oss vid en ovanlig lyx: rent, friskt dricksvatten direkt ur kranen. Vi behöver alla förstå och uppskatta det värdefulla vattnet.

Vattnet ska räcka till många; människor, industri, jordbruk, djur och natur. När många använder vatten samtidigt blir belastningen hög på vatten- och avloppssystem. Vattenverken kan få svårt att hinna producera vatten i samma takt som det används, och då sjunker trycket i kranarna.

Läkemedelsrester och annan miljöpåverkan ställer också allt högre krav på reningen. Att rena dricksvatten är en avancerad process för framställning av ett livsviktigt livsmedel. Alla måste värna om vattnet, både vad vi släpper ut i vattnet när vi till exempel väljer att tvätta bilen hemma på uppfarten eller på gatan, och hur vi använder vattnet som kommer i kranen, till exempel att låta kranen stå och rinna. Varenda droppe räknas.

Genom att följa dessa tips och vara medveten om vår vattenanvändning kan vi alla bidra till en mer hållbar framtid.

Tips på hållbar vattenanvändning

Vatten som dryck

- **Kallt vatten** kan du ha i en tillbringare i kylskåpet, så slipper du spola bort flera liter i onödan för att få kallt vatten ur kranen.

Tvätt, disk och bad

- **Kolla efter droppande kranar och läckande toalettstolar!** - En droppande vattenkran kan ge läckage på 20 kubikmeter vatten på ett år och en läckande toalett läcker bort 300 kubikmeter vatten på ett år!
- **Snålspolande armaturer** kan sänka vattenanvändningen med cirka 40 procent.
- **Tvätta miljövänligt** dosera enligt anvisningen på tvättmedelsförpackningen.
- **Fyll diskmaskinen** – en halv diskmaskin använder lika mycket vatten som en hel.
- **Fyll tvättmaskinen** en halv tvättmaskin använder lika mycket vatten som en hel.
- **Diska inte under rinnande vatten** - en modern diskmaskin använder ungefär 10–15 liter per gång, om du diskar för hand kan det gå åt upp till 100 liter vatten för samma mängd disk.
- **Duscha i stället för att bada**- Det går åt mindre vatten om man duschar än om man badar. Ett fyllt badkar rymmer ungefär 150 liter. En dusch på tre minuter drar bara 36 liter.
- **Borsta inte tänderna under rinnande vatten** -stäng av kranen under tiden du borstar så sparar du 10 liter vatten per gång

Inget avfall i avloppet

- **Inget fett i avloppet** sug upp stekfett ur stekpannan med hjälp av ett hushållspapper och släng det i soppåsen eller i komposten.
- **Kadmium-tungmetallernas värsting** cigarettfimpar och snus innehåller kadmium och ska inte spolans ner i avloppet.
- **Inget matavfall i avloppet** - skrapa av tallriken med matrester och sortera till komposten eller insamling av bioavfall. Detta medför att reningsverket kan spara på energi och kemikalier i reningsprocessen.

Bevattning

- **Samla regnvatten** - Installera regntunnor för att samla upp regnvatten från takrännor.
- **Vattna med vattenkanna i stället för vattenspridare** - en vattenspridare gör av med nästan 8 l vatten per minut, vilket blir mer än 150 l vatten på 20 minuter.
- **Vattna tidigt på morgonen eller sent på kvällen**- dunstar inte vattnet bort.
- **Vattna inte gräsmattan** - den klarar av långvarig torka.
- **Använd droppbevattning** -droppbevattningssystem levererar vatten direkt till växternas rötter, vilket minskar vattenförlust genom avdunstning.
- **Täck jorden** - använd täckmaterial som bark, kompost eller hö för att behålla fukt i jorden och minska avdunstning.
- **Plantera häck och så gräs på sensommar och hösten** - då solen inte är lika het och det krävs mindre vatten.

Biltvätt

- Tvätta bilen i en riktigt biltvätt så minskar förorenat vatten att rinna ut i dagvattensystem och närliggande vattendrag eller hav.

Energi

- **Duscha i stället för att bada**- Det går åt mindre el och värme om man duschar än om man badar. Ett fyllt badkar förbrukar cirka 8 kilowattimmar medan en dusch på 4 minuter drar 4 kilowattimmar.
- **Använd energieffektiva anläggningar och maskiner** - i genomsnitt används 5 000 kilowattimmar för varmvatten i ett hushåll. Välj energisnåla apparater med hög energiklass.
- **Kolla efter droppande kranar, speciellt om det är varmvatten**- – En droppande kran med varmvatten ger cirka 1100 kilowattimmar mer att betala för.